



## FM: Bezdarbs turpina samazināties, neskatoties uz ekonomikas lēnāku izaugsmi

Publicēts: 25.05.2023.

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

[Bezdarbs](#)

Neskatoties uz nelielo ekonomiskās izaugsmes sabremzēšanos, darba tirgū negatīvas izmaiņas nav bijušas vērojamas un bezdarba līmenis konsekventi turpina samazināties, šā gada pirmajā ceturksnī noslīdot līdz 6,4%, liecina jaunākie Centrālās statistikas pārvaldes darbaspēka apsekojuma dati. Tas ir par 0,9 procentpunktiem mazāk nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada un jau ir ļoti tuvu pirmspandēmijas laika zemajam līmenim, kad 2019. gada beigās bezdarbs bija noslīdējis līdz 6,0%.

Ekonomikas izaugsmes kritums gan pērn, gan arī šā gada pirmajos mēnešos nav bijis tik spēcīgs, kā tika lēsts uzreiz pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā pagājušā gada februārī, un arī energoresursu cenu kāpuma negatīvā ietekme bijusi mazāka, gan pateicoties labvēlīgajiem laikapstākļiem, gan valsts sniegtajam energoatbalstam. Attiecīgi arī darba tirgū negatīvas ietekmes praktiski nav bijis un bezdarba rādītāji arvien samazinās. Kā liecina nedaudz jaunākie Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) dati, reģistrēto bezdarbnieku skaits, kas ziemas mēnešos bija nedaudz sezonāli pieaudzis, nu jau stabili krīt jau kopš marta sākuma un maija vidū pirmoreiz ir noslīdējis zem 50 tūkstošu līmeņa, bet reģistrētā bezdarba līmenis krities līdz 5,5%.

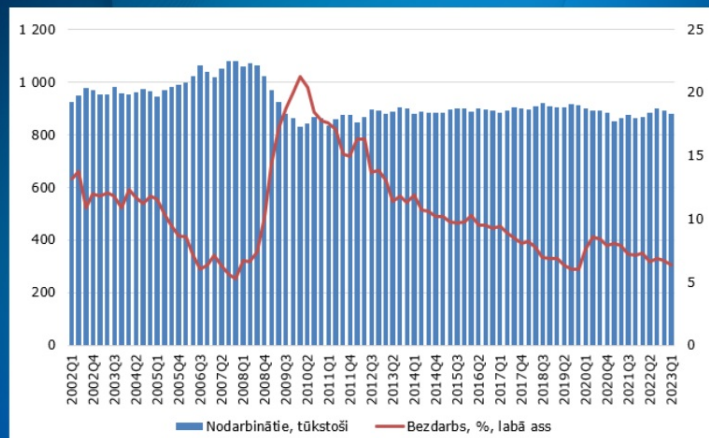
Bezdarba līmeņa mazināšanos ietekmē arī demogrāfiskā situācija, kad jau kopš 2015. gada darba tirgū ienākošo jauniešu skaits ir mazāks nekā darba tirgū atstājošo sešdesmitgadnieku skaits un kopējais darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits ir pastāvīgi samazinājies. Pagājušajā gadā gan šo kritumu palīdzēja mīkstināt Ukrainas iedzīvotāju uzņemšana, un šā gada pirmajā ceturksnī darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits bijis par 6,4 tūkstošiem jeb 0,5% lielāks nekā pirms gada. Lielākā daļa no viņiem gan bijusi ekonomiski neaktīva un kopējais ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaits šā gada pirmajā ceturksnī palielinājies par 3,4 tūkstošiem jeb 0,8%, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo ceturksni, bet daļa arī ir atradusi savu vietu darba tirgū, un gada sākumā nodarbināti bija pāri par septiņiem tūkstošiem ukraiņiem.

Kopējais tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits gada laikā ir palielinājies par 11,1 tūkstoti jeb 1,3%, sasniedzot 880,4 tūkstošus, tomēr vēl aizvien nav atgriezies līmenī, kādā tas bija pirms pandēmijas, kad atsevišķos ceturkšņos ekonomikā strādājošo skaits bija pietuvojis 920 tūkstošiem. Kritoties bezdarba līmenim un nodarbināto skaitam joprojām visai būtiski atpaliekot no pirmskrīzes laika līmeņa, arvien plašāk izskan brīdinājumi par darbaspēka trūkumu un aicinājumi plašāk atvērt robežas darbaspēkam no Eiropas Savienībā neietilpstošām valstīm.

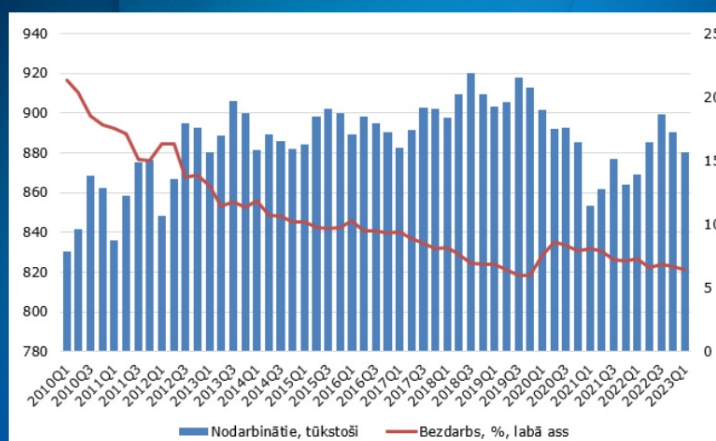
Pagaidām gan ekonomikas dati par visaptverošu darbaspēka trūkumu neliecina, Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darba vietu skaits marta beigās bijis par ceturto daļu mazāks nekā pirms gada un visai tālu atpaliek no 2019. gada līmeņa, kad tirgū jau bija darbaspēka trūkuma pazīmes. Vienlaikus arī uzņēmēju aptauju dati rāda, ka starp uzņēmējdarbību traucējošajiem faktoriem joprojām daudz būtiskāks ir nepietiekams pieprasījums, nevis darbaspēka trūkums, īpaši apstrādes rūpniecībā, kas arvien vairāk sāk just pieprasījuma vājināšanos ārējos tirgos.

Līdz ar to pašlaik attaisnojama būtu vienīgi augsti kvalificēta darbaspēka piesaiste specifiskās nozarēs vai profesijās, kuras rada augstu pievienoto vērtību. Vispārēja masveida darba tirgus atvēršana mazkvalificētajam darbaspēkam jebkurā gadījumā arī nedos vēlamo rezultātu, jo ilgākā termiņā tas tikai ierobežo algu pieaugumu un pastiprina vietējā darbaspēka emigrācijas procesus. Kopējo piedāvājumu darba tirgū iespējams palielināt, attīstot vietējos cilvēkresursus, investējot izglītībā, veselībā un vides kvalitātē – plašāk iesaistot darba tirgū pašlaik ekonomiski neaktīvos iedzīvotājus, kas atteikušies no darba meklējumiem ģimenes apstākļu vai veselības stāvokļa dēļ, kā arī mazinot emigrācijas procesus un veicinot reemigrāciju. Galvenais priekšnoteikums šeit ir kopējais valsts labklājības un algu līmeņa kāpums, un, kā rāda Igaunijas un Lietuvas piemēri, līdz ar noteikta attīstības līmeņa sasniegšanu attiecībā pret Eiropas Savienības vidējo, emigrācijas procesi apstājas un tieši pretēji – valstī sāk atgriezties to iepriekš atstājušie iedzīvotāji.

## Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits un bezdarba līmenis, pa ceturkšņiem



## Tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits un bezdarba līmenis, pa ceturkšņiem



<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-bezdarbs-turpina-samazinaties-neskatoties-uz-ekonomikas-lenaku-izaugsmi>